

Järjestöt kylässä hankkeen väliraportti ajalta 1.1.–31.12.2012

Yhteenveto

Järjestöt kylässä hankkeen toinen toimintavuosi eteni pääsääntöisesti tehtyjen suunnitelmien mukaisesti.

Hankkeen toteuttajina toimivat Punaisen Ristin paikallisosastot, jotka toteuttivat laatimiaan pilottisuunnitelmiaan.

Koska kyseessä on vapaaehtoisesta toiminnasta pilottien toteuttaminen etenee hieman eritahtisesti riippuen kunkin paikallisen osaston resursseista sekä pilottien tavoitteista.

Hanke on jatkanut aktiivista yhteistyötä pilottialueiden kyläyhdistyksen ja eri viranomaisten kanssa. Yhteistyössä olemme voineet järjestää useita hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä kylätapahtumia. Eri tapahtumissa keskeisempänä huolenaiheena on noussut esille epävarmuus riittävän avun ja huolenpidon saamisesta kylille. Väen ikääntyessä ja avun etääntyessä turvattomuus kasvaa. Siitä huolimatta usko selviytymiseen ja yhteisön huolehtimiseen on vahva.

Vaikka Lapissa on viimeisten vuosien aikana toteutettu useampi kyliin kohdennettu turvallisuuteen painottuva hanke ei varsinaista hankeväsymystä ole havaittu kylätasolla. Joissakin kuntien viranomaistapaamisissa on kuitenkin nostettu esille hankkeiden moninaisuus ja toivomus vieläkin paremmasta hankkeiden yhteistyöstä.

Paliskuntien yhdistys hyväksyttiin loppuvuodesta vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäsenjärjestöksi. Se mahdollistaa paliskuntien ja poromiesten paremman mahdollisuuden päästä mukaan suoraan VapePa:n harjoitus-, koulutus- ja hälytysjärjestelmään. Sen kautta on myös hyvä luoda toimiva malli poromiesten osaamisen hyödyntämiseksi erilaisissa auttamistilanteissa.

SamiSoster ry:n kanssa tehtävä yhteistyö saamelaisalueen ikäihmisten tukemiseksi on konkretisoitunut yhteisten tapahtumien ja retkien järjestämiseen. Utsjoella järjestettiin yhdessä seurakunnan kanssa vapaaehtoistoiminnan kurssi, minkä myötä kylälle saatiin kahdeksan uutta vapaaehtoista toimijaa ikäihmisten tueksi.

Hankkeen yhtenä tavoitteena on laaja-alainen eri raja-aidat ylittävä verkostoyhteistyön kehittäminen etäällä asuvien ihmisten arjen hyvinvoinnin ja turvallisuuden lisäämiseksi. Tämä on konkretisoitunut hyvin juuri kylätapahtumissa. Kuntahallinnossa rajojen ylittäminen ja yhteisen toiminta-ajatuksen löytyminen hakee vielä uomaansa.

Maakuntatasolla yhteistyössä tapahtui monta edistysaskelta. Lapin liiton perustama laaja järjestöasiain neuvottelukunta ja ensimmäinen järjestöfoorumi nostavat järjestötoimijat merkittävään rooliin maakunnan kehittämisessä.

Lapin aluehallintoviraston laatima sisäisen turvallisuuden ohjelman toteuttamissuunnitelma otti järjestöt mukaan entistäkin konkreettisemmin liittämällä järjestöjen toiminnan osaksi toteuttamissuunnitelmaa.

Toimintaraportti 1.1.-31.12.2012

Tavoite	mitä tehdään	miten tehtiin
Osastokohtaisten kokeilupilottien toteuttaminen	Tuetaan osastoja toteuttamaan tehtyjä pilottisuunnitelmia	<p>Vuoden aikana järjestettiin 22 osastotyöpajaa joihin osallistui 142 vapaaehtoista.</p> <p>Osastot ovat toteuttaneet kokeilupilotteja tehtyjen suunnitelmien mukaisesti. Pilottien tuloksia on käyty läpi osastotyöpajoissa.</p> <p>Toukokuussa järjestettiin pilottiosastojen yhteinen arviointi- ja suunnitteluseminaari Muoniossa.</p>
Viranomaisyhteistyön lisääminen	Kehitetään toimintamalleja eri viranomaisten ja järjestöjen väliseen yhteistyöhön.	<p>Kaikissa pilottikunnissa on käyty viranomaisneuvottelut. Jokaisessa tapaamisessa mukana on ollut kunnan perusturvajohtaja ja kunnanjohtaja tai hallintojohtaja. Kahdessa kunnassa neuvotteluiden tuloksena on allekirjoitettu ensihuoltosopimus kunnan ja paikallisen Punaisen Ristin osaston välillä.</p> <p>Hanke oli mukana Enontekiön kunnan lentopelastusharjoituksessa.</p> <p>Hanke on tehnyt aktiivista yhteistyötä sekä pelastuslaitoksen että poliisin ja rajavartioston kanssa. Yhdessä on pohdittu vapaaehtoisten roolia viranomaisia tukevissa tehtävissä. Poliisin, Rajavartioston ja pelastuslaitoksen viranomaiset ovat osallistuneet myös aktiivisesti hankkeen järjestämiin tapahtumiin kylillä.</p>

		<p>Hanke on ollut mukana Lapin AVI:n sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanosuunnitelman laatimisessa. Ja se on merkitty yhtenä hankkeena osaksi toimenpidesuunnitelmaa. Projektipäällikkö on myös AVI:n hallinnoiman Arjen turvahankkeen tukiryhmässä.</p> <p>Projektipäällikkö on ollut mukana Lapin Liiton järjestöstrategia työryhmässä. Työryhmän tarkoituksena on laatia Lapin liito oma järjestöstrategia.</p> <p>Hanke on suunnitellut yhdessä sisäasiainministeriön sisäisen turvallisuuden sihteeristön ja Satakunnan piirin vastaavan hankkeen kanssa yhteistä loppuseminaaria lokakuulle 2013.</p>
<p>Järjestöyhteistyön lisääminen kyläyhdistysten kanssa</p>	<p>Jatketaan yhteistyötä eri järjestöjen ja kylätoimijoiden kanssa</p>	<p>Kaiken kaikkiaan hanke on toiminut vuoden ainoana 19:ssä eri kylässä.</p> <p></p> <p>Hanke on järjestänyt yhdessä kyläyhdistysten kanssa kylän turvallisuuspäivän seuraavissa kylissä: Hetta, Karesuvanto, Molkojärvi, Karigasniemi, Sevettijärvi ja Inari. Tapahtumiin on osallistunut yhteensä 119 kyläläistä.</p> <p>Pellon osasto on järjestänyt pilottisuunnitelman mukaan yhdessä Sirkkakosken kyläyhdistyksen kanssa 7 kyläiltaa Sirkkakoskella. Iltoihin on osallistunut 106 kyläläistä ja 32 vapaaehtoista.</p>

Hanke on ollut mukana Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen hallinnoiman Lapin järjestörakenteen kanssa järjestämässä seudullisia järjestöfoorumeita, Kemijärvellä ja Rovaniemellä.

Projektipäällikkö osallistui Lapin järjestörakenteen järjestämään järjestötoiminnan arviointi ja kehittämisseminaarin Äkäslompolossa.

Sekä on ollut mukana Lapin Liiton järjestöasiain neuvottelukunnan järjestämässä Lapin ensimmäisessä järjestöfoorumissa Rovaniemellä.

Hanke on ollut mukana Taatusti turvassa sekä Naapuriavulla hyvinvoivia kyliä hankkeiden tapahtumissa ja ohjausryhmien työskentelyssä.

Hanke järjesti yhdessä Sisäasiainministeriön ja Lapin aluehallintoviraston kanssa Kylien hyvät käytännöt työpajan Rovaniemellä. Työpajaan osallistui 20 eri toimijaa. Työpajan tuotokset liitetään osaksi sisäasiainministeriön vuonna 2013 julkaisemaa kylien parhaat turvallisuuskäytännöt julkaisua.

Hanke oli mukana Lapin kylätoiminnan päivillä vetämässä kylien turvallisuuden liittyvää työryhmää.

Hankkeen yhteistyönä saatiin herätettyä Vapaaehtoisen pelastuspalvelun Kolarin paikallistoimikunta uudelleen toimintaan.

		<p>Enontekiön kunnan nettisivuille ollaan hankkeen myötävaikutuksella ja eri järjestöjen toiveesta järjestämässä kalenteria, jossa eri toimijat voivat ajantasaisesti ilmoittaa kuulumisensa ja erilaiset tapahtumat.</p>
<p>Poromiesten arjen turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen</p> <p>Poromiesten osaamisen hyödyntäminen hälytys ja auttamistehtävissä.</p>	<p>Kehitetään toimintatapoja tukea poromiehiä ja heidän perheitään arjen turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.</p> <p>Kehitetään toimintamalli mikä mahdollistaa poromiesten osallistumisen erilaisiin hälytys ja auttamistehtäviin.</p>	<p>Hanke on ollut mukana Rovaniemen ammattikorkeakoulun toteuttamassa Poronhoitajien työhyvinvointi – koulutushankeen paliskuntien työhyvinvointihenkilöille järjestämässä koulutustilaisuuksissa Rovaniemellä ja Saariselällä.</p> <p>Paliskuntien yhdistys hyväksyttiin VapePa:n jäsenjärjestöksi loppu vuodesta 2012. Näin paliskunnan pääsivät mukaan vapaaehtoisen pelastuspalvelun hälytys-, koulutus- ja harjoittelujärjestelmään.</p> <p>Loppuvuodesta 2012 sovittiin Paliskuntien yhdistyksen kanssa aitamiesten perehdyttämistilaisuudesta VapePa:n toimintaan.</p> <div data-bbox="913 742 1608 1214" data-label="Image"> </div> <p>Hanke järjesti yhdessä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen kanssa 7 GPS harjoitus- ja koulutuspäivää poromiehille ja eri järjestöille. Harjoituspäivä järjestettiin Utsjoella, Karigasniemellä, Inarissa Ivalossa, Vuotsossa, Hetassa ja Karesuvannossa. Harjoituspäiviin osallistui 84 henkilöä.</p> <p>Hanke on ollut mukana poromiehille järjestetyssä turvallisuus ja hyvinvointi tilaisuudessa Inarin Lassinkodalla sekä Nuoret vieropalkisilla tapahtumassa Inarissa.</p> <p>Hankkeen toimintaa esiteltiin myös Poroparlamentti Rovaniemellä.</p>

Etäällä kuntakeskuksista asuvien ikäihmisten selviytymisen tukeminen

Jatketaan kartoitusta ikäihmisten avun tarpeista yhdessä eri viranomaisten ja kyläyhdistysten sekä SamiSoster ry:n kanssa pilottialueilla.

Tehdään suunnitelma avun organisoimiseksi ja koordinoimiseksi sekä vapaaehtoisten tukemiseksi

Jatketaan Utsjoen seurakunnan ja SamiSoster ry:n kanssa vapaaehtoisen ystäväryhmän rekrytoimiseksi ja toiminnan aloittamiseksi Utsjoella

Järjestetään seminaareja ja työpajoja vapaaehtoisille toimijoille,

Kylillä järjestetyissä hyvinvointi- ja turvallisuustapahtumissa on pohdittu yhdessä ikääntymisen mukana tuomia haasteita ja etsitty keinoja vapaaehtoisten tukitoimien kehittämiseksi.

tapahtuma oli se joulujuhla, jossa oli yhteislaulua ja Saamelaisasian sihteeri pitämässä rukoushetkeä.

Hanke on osallistunut Enontekiön kunnan vanhusfoorumiin.

Hanke järjesti yhdessä Utsjoen seurakunnan kanssa vapaaehtoisten auttamistoiminnan kurssin Utsjoella. Kurssille osallistui 8 vapaaehtoista.

Hanke on ollut mukana SamiSoster ry:n järjestämissä ikäihmisten tapahtumissa ja retkissä.

Hanke järjesti yhteistyössä muiden yhdistysten, koulun ja sogsakka:n kanssa Hetassa perinnepäivän mihin kutsuttiin Enontekiön ikäihmisiä (erityisesti saamelaisia) sekä Hetan ala- ja yläkoululaisia ja päiväkodin lapsia. Päivän aikana ikäihmiset opettivat nuorille perinteisiä kädentaitoja ja muisteltiin miten ennen elettiin. Päivään osallistui 58 eri-ikäistä ihmistä. Samanlainen

Hanke järjesti ystävöitymisessä mukana oleville harjoitusviikonlopun Saariselällä. Viikonlopun aikana harjoiteltiin hätäilmoituksen tekemistä, alkusammutusta, etsittiin oman asunnon koordinaatteja ja mietittiin terveyteen liittyviä riskejä. Harjoitusviikonloppuun osallistui 37 vapaaehtoista.

Tämä kuori sisältää

Apua oikeaan osoitteeseen

-kortin, johon kirjoitetaan kiinteistön tarkka osoite ja koordinaatit hätäavun kutsumista varten.

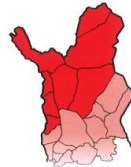
Ripusta kortti kiinteistössä helposti havaittavaan paikkaan.

Toimintatokka on osa järjestöt kylässä hanketta

Järjestöt kylässä hankkeen tarkoituksena on parantaa ihmisten hyvinvointia ja turvallisuutta sekä omaehtoista selviytymistä vapaaehtoistuellla ja lisätä kylien yhteisöllisyyttä.

Hankkeessa kehitetään vapaaehtoistoiminnan malleja, joilla pyritään entistä toimivampiin ja sopimuksiin pohjautuviin yhteistyömuotoihin eri viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Hanke toteutetaan vuosien 2010-2013 aikana Enontekiön, Inarin, Kittilän, Kolárin, Muonon, Pellon, Sodankylán ja Utsjoen kunnissa.

Punainen Risti

Hanke tuotti ja painatti Apua oikeaan osoitteeseen kortteja, jossa on ohjeet hätäilmoituksen tekemiseen sekä paikka oman kodin osoitteelle ja koordinaateille. Kortteja on jaettu eri tilaisuuksissa joissa niihin on myös etsitty asunnon ja mökin koordinaatteja.

<p>Nuorten auttamisvalmiuden lisääminen</p>	<p>Toteutetaan pilottikokeiluja koulujen kanssa toimintamalleista, joilla lisätään nuorten auttamisvalmiutta.</p>	<p>Kittilän ja Ivalon yläkoulujen ensiapuryhmät jatkoivat toimintaa koko vuoden ajan. Enontekiön ryhmä muutti pelkästään VPK:n nuorten ryhmäksi.</p> <p>Enontekiön osasto järjesti yhdessä VPK:n kanssa Hetan yläkoulun vaellusryhmälle ensiapuharjoituksen sekä tiedotuspäivän Punaisen Ristin toiminnasta. Nuoria on ollut mukana ea-päivystyksissä harjoittelijoina</p>
<p>Erilaisten harjoitusten järjestäminen auttamisvalmiuden parantamiseksi.</p>	<p>Järjestetään kuntakohtaisia harjoituksia.</p> <p>Osallistutaan Pelastuspalveluseminaarin suunnitteluun ja toteutukseen</p> <p>Osallistutaan viranomaisten ja järjestöjen (Vapepa) toteuttamiin harjoituksiin</p>	<p></p> <p>Hanke osallistui pelastuspalvelu seminaariin Saariselällä organisoiden sinne psykososiaalisen tuen rastian yhdessä viranomaisten ja vapaaehtoisten kanssa.</p>
<p>Tiedotus</p>		<p>Hankkeen toimista on tiedotettu Punaisen Ristin Internet sivuilla, mihin on avattu mukana oleville osastoille oma sivusto.</p> <p>Lisäksi Punaisen Ristin sivuilla on hankkeen ulkopuolisille tarkoitettu informaationsivusto hankkeesta. Ne löytyvät osoitteesta http://rednet.punainenristi.fi/node/3306</p> <p>Hanke on myös saanut edelleen hyvin tilaa pilottiosastojen paikallislehdissä. Myös SamiRadio on tehnyt useita juttuja hankkeesta.</p>

<p>Seminaarit ja verkostoituminen</p>		<p>Projektin työntekijät ovat osallistuneet useisiin niin valtakunnallisiin kuin alueellisiinkin seminaareihin.</p> <p>Sisäisen turvallisuuden valtakunnallinen seminaari Lahdessa 24-25.1</p> <p>Lapin sosiaali- ja terveystuvanyhdistyksen järjestämä työseminaari järjestöyhteistyön kehittämisestä Äkäslompolssa 27-29.1.</p> <p>Ely:n hankeseminaari Rovaniemelle 21-22.3.</p>
--	--	---